

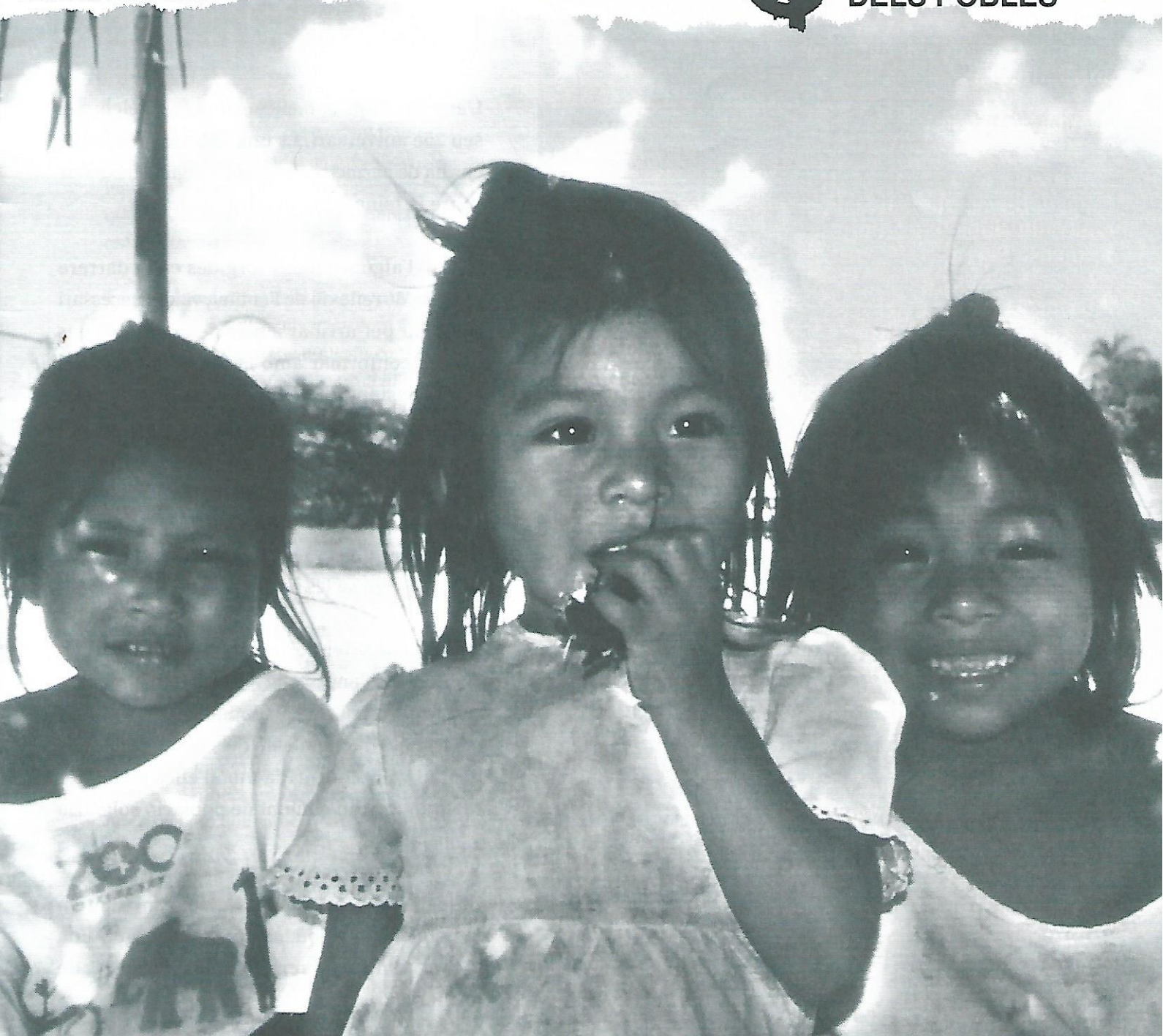
publicació de la lliga dels drets dels pobles

p a p e r s

núm. 23/2002

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES

La integració de l'Islam a Europa per Jordi Moreras / **Macedònia,**
símbols de les contradiccions balcàniques / **Maria Lluïsa**
Maduell, una vida amb el poble Chayahuita / Per què l'1% en
cooperació? / Àfrica a través dels llibres

Des de la junta... Albert Roig	2
Opinió La integració de l'Islam a Europa Jordi Moreras	3
Retalls de premsa	6
Balcans Macedònia, símbols de les contradiccions balcàniques Francesc Serra	7
Àfrica Àfrica a través dels llibres Carles Cascón	10
Amèrica Llatina Entrevista amb Maria Lluïsa Maduell, una vida amb el poble Chayauita Isidre Carné	12
Biblioteca Bibliografia destacada	14
Actualitat Per què l'1% en cooperació? Juli Boadella	15
Activitats de la Lliga	15

Revista Papers

Amb la col·laboració de:

Edita Lliga dels Drets dels Pobles
Tiratge 1.500 exemplars
Data d'edició febrer de 2002
Exemplar gratuït

Consell de Redacció Cecília Garrigós, Rita Huybens, Albert Roig, Àngel Rossell i Xavi Zulet

Sabadell Ca l'Estruch, carrer Sant Isidre, 140
Telèfon/Fax 93 723 71 02
Adreça Postal Apartat de Correus 2045
08200 SABADELL
Plana Web www.sabadellsolidari.org/lliga
Correu electrònic lliga@sabadellsolidari.org
Castellar Solidari Carrer Major, 74
Telèfon 93 714 34 27

Disseny i Impressió Impremta Dit i fet

Disposem d'una Biblioteca especialitzada en temes de Drets Humans, desenvolupament, política, pobles indígenes, cooperació... on trobaràs informació alternativa a la dominant. Pots consultar el fons bibliogràfic a la nostra pàgina web. Horari: de dilluns a divendres de 17 a 21 h.

Des de la junta

L'any 2002 que comencem, la Lliga celebra el seu 25è aniversari. És una fita important que ens ha de permetre i ens ha d'exigir reflexionar sobre la feina feta i el mirar endavant.

Arran d'algunes idees sorgides en la darrera jornada de reflexió de l'entitat, veiem necessari treballar per arribar a més persones. No ens podem conformar amb la sensibilització del cercle bastant fix d'assistents a les activitats que desenvolupem actualment i als socis i simpatitzants de la Lliga. Hauríem d'impulsar activitats als barris, no només buscant la col·laboració de les seves entitats sinó buscant la seva implicació en que les activitats que proposéssim se les fessin seves.

També considerem important el treball en xarxa de les entitats i ONG de Sabadell amb l'objectiu de coordinar i optimitzar els recursos col·lectius. L'acumulació dels petits cercles de gent al voltant de cada una d'elles poden fer realitat un gran conjunt de població solidària i sensible.

En definitiva, es tractaria d'anar incidint en la població de Sabadell a fi d'aconseguir una ciutat amb consciència solidària i de cooperació.

Aquest nou any, doncs, ens agradaria convidar al moviment associatiu de Sabadell (Assoc. De Veïns, ONG, Entitats, etc.) a fer també seus aquests objectius. Seria una bona celebració d'aniversari.

Albert Roig

Membre de la Lliga dels Drets dels Pobles

La imatge del mosaic cultural amb límits i fronteres clares i netes, és irreal

La integració de l'Islam a Europa

Les actuals relacions entre l'Islam i Occident passen per una evident fase de desencontre, en què és més fàcil insistir en la distància que les separa, que no destacar els vincles existents entre tots dos.

La percepció d'un món fragmentat pel conflicte cultural pren com a exemple paradigmàtic aquesta confrontació, basant-se en dos principis que són qüestionables: primer, el que estableix que ambdues són entitats socialment i culturalment homogènies i que la història sembla no haver canviat; i segon, el supòsit que la seva pròpia definició es formula sobre la negociació de les diverses alteritats. Tots aquests segles d'història semblen sintetitzar-se avui en dia en un conjunt d'oposats (islam *versus* democràcia, islam *versus* racionalitat, islam *versus* modernitat), molts d'ells estancats en el nostre subconscient col·lectiu, i a partir dels quals Occident es defineix en oposició d'allò que se suposa que caracteritza l'islam.

Si actualment Europa sembla ser la *nova frontera* per a l'islam, i si tal com diu Samuel Huntington, les "fronteres amb l'islam són sagnants", no és difícil apreciar com s'estableix una correlació directa entre la presència de comunitats immigrants d'origen musulmà i les expressions més radicals d'un islam polític. Sota la sospita que aquests col·lectius actuen com quintacolumnistes del fonamentalisme imperant a Argèlia o Afganistan, es tendeix a confondre realitats molt diferents entre sí, formant un tot homogeni i irreal, però d'acord amb els

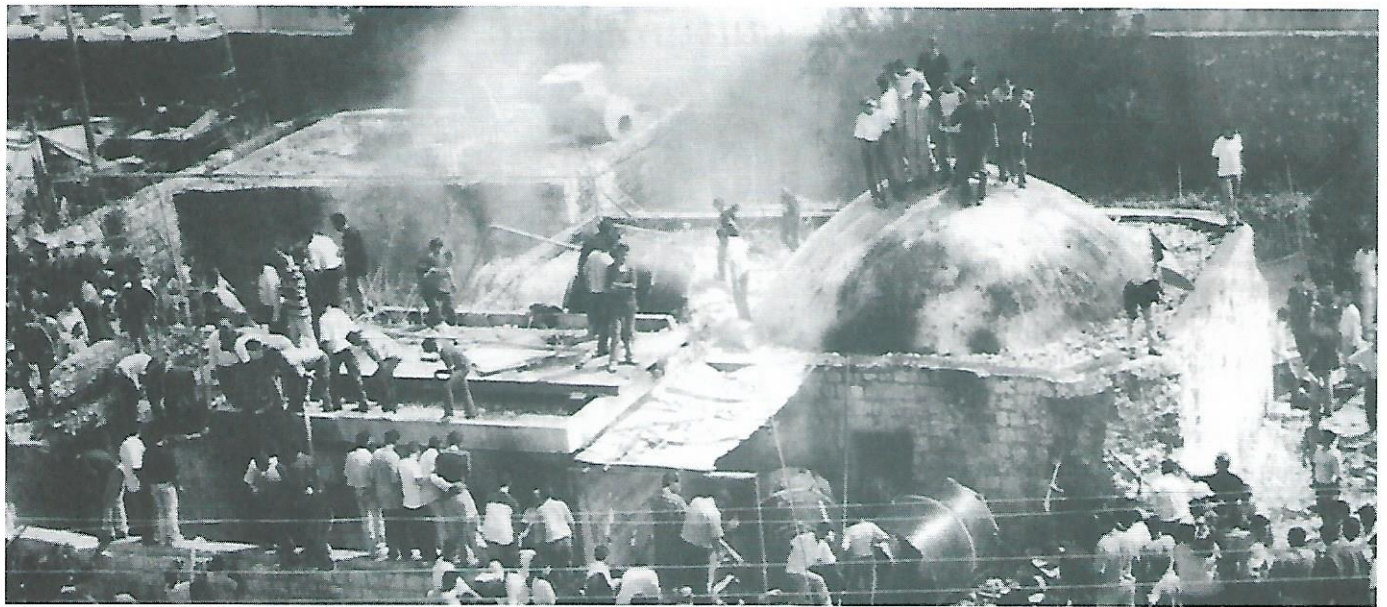
Les diferències culturals entre l'Orient i l'Occident es manifesten més clarament allà on es pateixen conflictes polítics

nostres prejudicis i estereotips. D'aquí, que la primera percepció d'aquesta presència musulmana a Europa Occidental es formuli en clau de recel i de sospita permanent.

Enfront de les prediccions que anuncien un futur marcat pel conflicte cultural, és necessari elaborar arguments contraris que qüestionen, no només les formulacions primàries sobre les que es basa aquest paradigma de confrontació, sinó que plantegen també noves alternatives per superar les tensions que sorgeixen en una convivència multicultural, present ja en determinats barris de les ciutats europees. En primer lloc, potser caldria replan-

tejar la manera com es percep aquest món divers i complex en què vivim. El tan citat procés de globalització ha fet més evident, si cap, alguna cosa que ja s'havia indicat des del camp de l'antropologia: que la imatge del mosaic cultural amb límits i fronteres clares i netes, és irreal. Més enllà de constatar el caràcter estàtic de les diferències, és necessari reconèixer el principi dinàmic d'aquells espais en què conflueixen uns i altres conjunts culturals.

Des d'aquest punt de vista, avui en dia l'Estat Nació difícilment esdevé l'únic protagonista d'aquesta trobada, ja que les fronteres culturals no sem-

La informació que rebem de l'Orient Mitjà ens crea uns conceptes no sempre objectius

pre coincideixen amb les político-territorials. En d'altres àmbits, molt més concrets i limitats, s'aprecia amb més detall com s'estableix el contacte entre les diferents alteritats. Així, les institucions escolars, els espais associatius o els barris on resideixen persones amb diferents referents culturals són, per exemple, espais d'interacció quotidiana en què es redefeixen constantment els marges que caracteritzen uns i altres conjunts culturals.

En el nostre treball, *Musulmanes en Barcelona (1999)*, vàrem partir de la premissa que un millor (re)coneixement dels processos de configuració comunitària protagonitzats per col·lectius musulmans a Catalunya, ha de servir per promoure una major comprensió de les seves expressions culturals i religioses. Les principals conclusions d'aquesta anàlisi ens condueixen a nous interrogants, que amplien encara més el terreny d'estudi.

En primer lloc, s'observa que el *procés de configuració comunitària que formulen aquests col·lectius es du a terme sobre la base de dos principis, el de la precarietat i el de la reserva,*

tal com hem argumentat. Si bé és cert que l'habilitació de diferents espais vinculats com el culte musulmà a poblacions catalanes mostra la progressiva millora en les condicions en què es du a terme aquesta pràctica religiosa comunitària, la precarietat encara es troba en diferents àmbits d'aquesta evolució. Com a mostra d'això, s'ha d'assenyalar l'estat dels propis locals, que no sempre disposen

no és difícil apreciar com s'estableix una correlació directa entre la presència de comunitats immigrants d'origen musulmà i les expressions més radicals d'un islam polític

de les condicions mínimes per acollir al col·lectiu (sobretot per la manca d'espai), que habitualment no són propietat de la comunitat, sinó d'un arrendador no musulmà, i que fins i tot poden no disposar de cap inscripció

legal (com associació cultural o religiosa). A més, la polivalència que adquireixen aquests locals, que exerceixen de sala d'oració (tant per les pregàries diàries com per a la principal oració comunitària del divendres), d'espai de trobada del col·lectiu (complementant a d'altres espais, com els cafès, o d'altres entitats associatives), o de lloc on dur a terme la formació religiosa dels més joves, també és una mostra d'aquest principi de precarietat. Resulta doncs, que així s'agrupa al voltant d'aquests espais una sèrie de funcions que en les seves societats d'origen desenvolupen diverses institucions. La precarietat també s'aprecia amb el personal religiós enfront d'aquests espais de culte, ja sigui per la seva formació (que en alguns casos és molt escassa) com per la seva situació legal i laboral, ja que es veuen obligats a dedicar-se a d'altres ocupacions complementàries a la seva funció d'imam, en no disposar la comunitat de suficients recursos per poder retribuir la seva dedicació en exclusiva.

A més d'aquesta precarietat, les comunitats de base mostren una actitud de reserva respecte a les iniciatives i

dinàmiques que busquen satisfer una necessitat del col·lectiu, intentant que aquestes passin el més desapercubdes possible als ulls de la societat catalana. El grau d'invisibilitat que adquireixen bona part d'aquests espais de culte demostra aquesta decidida voluntat d'allunyament de l'atenció pública, això contrasta notablement amb la predisposició d'altres àmbits associatius (especialment d'aquells en què participen els musulmans espanyols en el dens teixit associatiu musulmà), que sí estan disposats a fer encara més notòria la seva presència.

Una segona conclusió que mereix destacar-se fa referència a l'*heterogeneïtat de dinàmiques i d'orientacions* que estan presents en l'estructura mateixa de la comunitat musulmana a Catalunya. Aquesta disparitat d'opinions qüestiona fins i tot la utilització del singular per referir-se a aquest col·lectiu d'una manera unitària i homogènia. No obstant, tot i que les comunitats musulmanes de Catalunya siguin diverses sobre la base de dos eixos principals, un ètniconacional (ser marroquí o àrab, paquistanès o pathan, gambià o fula, etc.) i un altre de doctrinal (la vinculació amb les diferents formes d'interpretar les referències religioses islàmiques), per sobre d'aquesta disparitat es vehiculen moments i espais on aquesta es reuneix. Són, especialment les celebracions del calendari musulmà les que faciliten aquesta trobada, així com altres moments més puntuals (com quan es reclama la col·laboració d'altres col·lectius per a l'obertura o compra d'un nou local comunitari, o per a la repatriació del cadàver d'un musulmà sense recursos). Les múltiples veus presents en el col·lectiu, expressió de la seva vitalitat interna, dificulten no obstant, la determinació d'un interlocutor únic de la comunitat davant les Administracions

i la societat catalana.

Aquesta dificultat es relaciona directament amb la tercera i última conclusió que extraïem d'aquest estudi, que indica que a partir d'ara entrem en un període en què es formulen les *primeres demandes per part d'aquests col·lectius a les administracions locals catalanes*. Aquestes, davant el caràcter nou de les demandes, proposen una àmplia diversitat de respostes, en què es manifesta el desconeixement d'altres experiències de les altres administracions sobre aquest mateix tema. Les peticions per aconseguir els permisos d'obertura dels locals comunitaris, per disposar d'una instal·lació pública amb motiu d'alguna celebració del calendari musulmà, o d'una part del cementiri municipal per enterrar els difunts musulmans, ja no entren dins del marc de l'atenció social, en què s'ha ubicat fins ara preferentment l'acció de municipis catalans (i espanyols) respecte a les qüestions plantejades per la immigració. S'obre doncs, una etapa eminentment política, en què les respostes donades a aquestes demandes s'incorporen plenament en un debat més ampli, i que en determinades ocasions ja les ha convertit en objecte de discussió política. En aquest context, l'Acord de Cooperació firmat el 1992, que després de nou anys en vigor gairebé no s'ha desenvolupat, comença a estar cada vegada més present tant en les sol·licituds i reivindicacions dels representants musulmans com en les respostes que donen els poders públics, per la qual cosa s'ha d'esperar que en els propers anys puguin superar-se els principals esculls que han impossibilitat la seva aplicació.

Els anteriors arguments ens porten a considerar una reflexió més general que ja està present en d'altres

societats europees, i que planteja la necessitat de superar els principis d'un multiculturalisme naïf o ingenu. Segons Mantiniello, aquest tipus de multiculturalisme manifesta una forta càrrega de fascinació o gust per a allò exòtic que, expressat en pràctiques de consum cultural (literatura, música, festivals, vestits, especialitats culinàries, etc.), tendeixen a "folkloritzar" i a banalitzar les expressions culturals que pertanyen a determinats col·lectius. Enfront d'aquest multiculturalisme que formula la defensa de la diversitat cultural com a opció estètica, cada vegada són més les veus que suggereixen la necessitat d'abordar els interrogants que planteja la convivència de col·lectius que comparteixen diferents referents culturals, en el marc d'una societat que es regeix pels principis del grup majoritari.

És evident que el reconeixement social (en forma de llei, per exemple) no és garantia de convivència, ja que ens condueix a nous terrenys on abordar, a través del diàleg i la negociació, determinats aspectes que poden entrar en contradicció. Encara queda molt terreny per recórrer i molt treball per fer, tant per part de la societat catalana com per part dels col·lectius musulmans. Però no hi ha dubte que, en reconèixer la seva presència, s'obre el camí cap a la valoració de les seves aportacions al conjunt de les societats europees, de la mateixa manera que ho van fer en el passat altres col·lectius d'origen immigrant. Irremediablement, es planteja la pregunta de què significa ser europeu, la resposta, en un futur no molt llunyà, no podrà obviar que l'islam comença ja a formar part activa de la nostra quotidianitat.

Jordi Moreras,

Retalls de premsa

Blanc de guerra

Com la gran part de les forces armades, les dels Estats Units són formades per combatre altres Estats, i no pas per enfrontar un "enemic invisible". Però en el segle que comença, les guerres entre Estats són a un pas d'esdevenir anacròniques. La contundent victòria en el conflicte de la guerra del Golf, l'any 1991, n'ha descobert l'engany. "La nostra ofensiva al Golf ha estat victoriosa, reconeix el general dels marines Anthony Zinni, perquè hem tingut la sort de trobar l'únic malvat del món prou estúpid per acceptar d'enfrontar-se amb els Estats Units en un combat simètric" Es pot dir el mateix de Slobodan Milosevic, referent a la guerra de Kosova de 1999.

Els conflictes de nou tipus són més fàcils començar-los que acabar-los. I l'ús, amb la mateixa feina, dels mitjans militars no permeten forçosament assolir els blancs cercats. Només cal recordar el fracàs americà a Somàlia el 1993. L'atac a l'Afganistan, sota el pretext vàlid que aquell país protegeix Ben Laden, el govern de Washington sap que inicia la fase més senzilla del conflicte. I que haurà de vèncer, sense gaire esforç, en les properes setmanes. Però aquesta victòria contra un dels règims més odiats del planeta no garantirà pas l'obtenció del primer blanc d'aquesta guerra: la captura d'Osama Ben Laden.

El segon objectiu sembla força ambiciós: acabar amb el "terrorisme internacional". Principalment perquè el terme "terrorisme" és imprecís (...). Nombrosos "antics" terroristes han esdevingut homes dels seus Estats respectius. Per exemple: Menahem Begin, antic cap de l'Irgoun, va esdevenir primer ministre d'Israel; Abdelaziz Bouteflika, antic fellagha, va esdevenir president d'Argèlia; o Nelson Mandela, antic cap de l'ANC, va esdevenir

Els objectius militars dels EUA disfressen mediàticament els motius que els porten a iniciar una guerra contra el terrorisme

president de Sud-àfrica i Premi Nobel de la Pau.

La guerra i la propaganda actuals fan creure que només hi ha un terrorisme, l'islàmic. Evidentment és fals. En aquest moment hi ha d'altres terrorismes que no són al món musulmà: ETA a Espanya, les FARC i els paramilitars a Colòmbia, etc. Però com no s'ha de témer que la caça per totes les latituds del planeta dels terroristes que anuncia Washington com a blanc últim d'aquesta guerra no provocarà repressió i atemptats a les nostres principals llibertats?

Ignacio Ramonet

*Le Monde Diplomatique, núm 572,
nov 2001*

La sociedad dual: una bomba por estallar

Ahora en Nicaragua, como hace dos meses en El Salvador, he comprendido con más viveza que nunca que el

problema de muchos países de América Latina es que son sociedades duales. La sociedad dual se caracteriza por tener dos mundos en uno: el Tercero y el Primero dentro de la misma nación, bajo las mismas autoridades y la misma bandera. En cierta manera siempre ha sido así, pero la dualidad ha aumentado y se ha hecho más estridente por efecto de la globalización. La sociedad de América Latina es dual (...), pero ahora está evolucionando hacia una sociedad del apartheid, en que la línea divisoria no es entre negros y blancos, sino entre ricos y pobres, entre los incluidos en la globalización y los excluidos o machacados por ella.

(...) La sociedad dual es un gran freno al cambio. Desde dos mundos tan distintos, que conviven en un mismo Estado, no se puede plantear un proyecto de nación diferente, ni proponer una diferente estrategia de desarrollo, porque una parte está satisfecha de cómo van las cosas. (...) Con servicios técnicos del Primer Mundo y con el servicio doméstico del Tercero, los ricos de la sociedad dual se benefician realmente de lo mejor de los dos mundos. ¿Por qué habrían de cambiar?

Dado que la resistencia de los pueblos a los malos tratos no es infinita, es una ley zoológica que los pobres y los excluidos tendrán que reaccionar. Como no se haga algo pronto para desactivar la bomba de relojería que lleva en sus entrañas la sociedad dual, esta explotará. La revolución social individualista, que se caracteriza irresponsablemente como "delincuencia común", que ha crecido enormemente en los países de América Latina, y que constituye un punto conflictivo de encuentro entre los dos mundos, anuncia esta explosión.

Luís de Sebastián

*Revista Envío, núm 235
Oct 2001*

Els darrers enfrontaments esdevenen desconfiança als balcans

Macedònia, símbols de les contradiccions balcàniques

Els darrers mesos ha tornat a saltar a les primeres planes dels diaris el nom d'un d'aquells països nous i petits que de tant en tant ens recorden la seva existència per mitjà d'expressar la seva conflictivitat d'una manera malauradament sagnant. Macedònia és notícia perquè hi ha tensions ètniques, perquè hi ha enfrontaments comunitaris i perquè, esporàdicament, hi ha combats. Però el més xocant és que Macedònia és un territori l'existència i l'equilibri del qual és, pràcticament, motiu de consens internacional. Com una espècie de maledicció històrica, el conflicte propi de la regió balcànica sembla emergir precisament allí on ningú no el desitja. Intentem veure a continuació com es desenvolupa aquest conflicte per poder-ne extreure les causes, les conseqüències i les possibles aplicacions pràctiques de l'anàlisi de conflictes en una zona tan espinosa.

L'estat macedoni sorgeix l'any 1992 com a resultat d'una segregació pacífica de l'anterior federació iugoslava. El seu propi naixement ens crida a l'admiració, ja que es produeix de manera paral·lela als sagnants esdeveniments de Bòsnia-Herzegovina, mentre l'Estat croat lluita per cohesionar una independència incòmoda amb un terç del territori ocupat per tropes sèrbies i quan encara és fresc el record de la independència eslovena, igualment cruenta. En canvi, aparentment ningú no posa traves a la independència macedònia, que es produeix de manera discreta i és acceptada sense problemes

Camp de refugiats albanos-kosovars a Stankovec (Macedònia) durant el conflicte de Kosovo.

pel conjunt de la comunitat internacional mentre les tropes de l'exèrcit iugoslau abandonen el país sense plantejar cap problema. La raó bàsica d'aquest procés pacífic l'hem de buscar sobretot en el fet que amb prou feines hi ha serbis a Macedònia, a diferència del que passava a Croàcia i a Bòsnia; però cal remarcar la situació en què es troba el govern iugoslau i la pròpia república sèrbia liderada per Milosevic: d'una banda, l'esforç militar que estan duent a terme a Bòsnia i a Croàcia precisa tota l'atenció de Belgrad, que no es pot permetre obrir un tercer front bèl·lic. D'altra banda, el fort desprestigi internacional que comporta l'actitud sèrbia en aquelles repúbliques pot ser pal·liat d'alguna manera si es fa un gest de bona voluntat i es reconeix pacíficament el dret d'autodeterminació d'una

república que, a més, està fortament decidida a abandonar una Federació en via de desintegració. Però encara hi ha un factor que ens pot ajudar a comprendre la passivitat sèrbia davant la independència macedònia: aquesta nova república és un territori tradicionalment amic de Sèrbia o, si més no, no és hostil sistemàticament a les actituds sèrbies, a diferència de Croàcia i Eslovènia, tradicionals enemigues, o de Bòsnia, que està descobrint en la seva nova identitat nacional un fort tret precisament antisèrbi que la guerra no farà més que augmentar.

I és que Macedònia, en tant que nació, no presenta un component que pugui ser preocupant per a la Sèrbia de Milosevic. País eslav i de forta tradició ortodoxa, la seva pròpia consciència

identitària sembla en procés de cohesió encara a final del segle XX. La llengua macedònia compta amb una gramàtica pròpia únicament des de mitjan de segle, i fins llavors era considerada comunament com una varietat del búlgar. En realitat, per a l'imaginari nacional búlgar, és indiscutible l'adscripció de Macedònia a la identitat búlgara, i no falten arguments històrics, filològics i fins i tot polítics que, de tant en tant, són esgrimits des de Sofia per remarcar la germandat búlgaro-macedònia. Però l'any 1992 ningú no sembla tenir inconvenient a que Macedònia formi el seu Estat. Sí que hi haurà un fort litigi diplomàtic, en canvi, amb Grècia per la voluntat de la jove república de mantenir el mateix nom que ja tenia com a Estat federat dins de Iugoslàvia; Grècia considera el nom de Macedònia com a patrimoni hel·lènic no només a causa de les connotacions històriques del topònim (recordem: Filip, Alexandre el Gran...), sinó perquè la regió més gran de Grècia, amb capital a Salònica, rep precisament el nom de Macedònia. El contenciós encara no és resolt del tot, però això ens explica com, arran de les pressions gregues, el nou Estat és conegut internacionalment pel salomònic nom de Antiga República Iugoslava de Macedònia (ARIM, més conegut per les sigles angleses FYROM).

Malgrat les susceptibilitats gregues, Macedònia serà rebuda com un país aliat d'Occident i ben disposat a rebre l'ajut econòmic i el suport diplomàtic de la Unió Europea i dels seus Estats membres. En aquest sentit, el govern de Skopje es distanciarà dels interessos de Milosevic i consolidarà la seva independència a l'ombra del bloqueig occidental contra Iugoslàvia. Això no impedirà que entre la població eslavo-macedònia es produeixen manifestacions més o menys esporàdiques de solidaritat i d'identificació amb la població sèrbia i amb els interessos polí-

tics de Iugoslàvia, manifestacions que van tenir el seu moment culminant durant els bombardejos de l'OTAN sobre Iugoslàvia de 1999. I és que, malgrat el procés d'afiançament de la independència nacional, són encara molts els trets comuns que agermanen les posicions dels dos països i, sobretot de les dues societats; i un d'aquests trets no és altre que la percepció d'amenaça per part de la forta minoria albanesa, aparentment la causa inicial de la crisi que va tenir com a conseqüència els bombardejos esmentats.

Les raons de la sublevació albanesa de Macedònia, des del punt de vista d'anàlisi internacional, no és una sublevació oportuna

A Macedònia occidental i a altres zones del país, en efecte, viu una nombrosa població albanesa, amb fort arrelament a la regió, sense voler entrar aquí en el llarg i estèril debat de quin grup té més dret a ocupar determinada terra i dels períodes en què cadascú ha constituït majoria sobre el terreny. El seu nombre és objecte de debat, ja que arran del boicot seguits per gran part de la població albanesa als censos macedonis, només podem aventurar que entre el 20 i el 40% de la població macedònia, segons la font, és d'origen albanès; habitualment se sol utilitzar la dada orientativa d'un terç de la població, o unes 700.000 persones, pertanyent a aquesta minoria. Però probablement tampoc no sigui important poder parlar de xifres exactes. El fet és que els albanesos són un component important de la societat macedònia, però aparentment no s'hi senten identificats, i formen una mena de sector marginal de la població de l'Estat. Segons fonts de

l'Estat macedoni, aquesta marginació és reflex exclusivament de la seva autoexclusió de l'Estat. En efecte, els albanesos solen rebutjar l'ingrés al funcionariat, a la policia o a l'exèrcit, estaments que no tenen vedats. Però els líders albanesos compten amb altres arguments; la població albanesa, segons ells, no té oportunitats de promoció en els escalafons administratius, el sistema educatiu en albanès rep una constant desatenció de l'Estat i, en general, els ciutadans albanesos de Macedònia són objecte de menyspreu i marginació per part no només de l'Estat, sinó també de la societat macedònia. Car remarcar que en l'imaginari col·lectiu tradicional dels eslavo macedonis, d'igual manera que en els serbis, els albanesos reuneixen un seguit de components pejoratius: serien d'una banda elements marginals de la societat no assimilables no tan sols per l'administració, sinó fins i tot per qualsevol Estat modern; d'altra banda, reuneixen al mateix temps l'estereotip de l'immigrant amb un creixement demogràfic preocupant i, per la seva condició majoritària de musulmans, constitueixen un referent als segles d'ocupació turca i, per tant, una crida a la reafirmació nacional contra d'aquest enemic atàvic; finalment, per la seva identificació amb un Estat veí, comporten una amenaça permanent a la integritat nacional de l'Estat macedoni.

Tanmateix, un cop senyalats aquests estereotips vigents en l'actualitat tant entre la població sèrbia com entre la població macedònia, cal remarcar que el tracte que han rebut els albanesos a una i altra banda de la frontera és molt diferent. A Macedònia no existeix una autonomia territorial per als albanesos com havia existit al Kosovo serbi, però seria discutible si aquesta és la solució més adient a la seva situació, atès el nombre i la dispersió d'aquesta comunitat (recordem, per exemple, que la

ciutat de Macedònia on hi ha més albanesos és precisament Skopje, la capital). L'ensenyament en albanès és clarament deficitari, però no és objecte d'una fustigació permanent i d'una semiclandestinitat com la que es vivia a Kosovo entre 1989 i 1999; el mateix podríem dir de les institucions culturals, publicacions i administració local en mans dels albanesos de Macedònia, força més lliures que les que hi havia a la Iugoslàvia de Milosevic. Finalment, la participació d'albanesos a l'administració de l'Estat deixa, efectivament, molt a desitjar, però el fet que els principals partits albanesos participin a l'actual govern macedoni sembla apuntar a una possible via de solució.

Els brots de violència que s'han produït els darrers mesos a Macedònia occidental (bàsicament al voltant de Tètovo) entre guerrillers albanesos i forces governamentals han aixecat una certa alarma internacional. Podríem dir que de cop s'han alçat dues formes diferents del fantasma de la inestabilitat balcànica. D'una banda, es veia perillar la tan preuada i delicada estabilitat de Macedònia, peça important del perillós escaquer de la regió. D'altra banda, i en connexió amb aquesta crisi, s'entreveia la possibilitat que revifés el foc del descontent entre els albanesos de Kosovo. S'ha repetit des de Skopje que els guerrillers de Tètovo eren en realitat infiltrats kosovars, membres d'aquella UCK que aparentment havia estat desarmada per la KFOR però que no sempre s'ha integrat en els nous cossos policials creats a Kosovo per aquests efectes. En qualsevol cas, i sense menystenir les causes reals de descontent entre els albanesos macedonis, sembla evident la connexió kosovar d'aquesta nova guerrilla, i això és, certament, preocupant; especialment quan l'OTAN i altres organitzacions s'han d'enfrontar amb un greu compromís al Kosovo que qüestiona

les pròpies actituds d'Occident a la zona. Un cop defenestrat i engarjolat Milosevic, és el moment de demostrar que el món no és enemic de Iugoslàvia, i d'agrair a la societat sèrbia i a la nova classe política la seva participació en aquest canvi polític. Aquest agraïment passa, en gran part, per fer-se enrere en les polítiques que Occident ha dut a terme o ha fomentat en l'àrea; així, l'opció independentista de Montenegro ha perdut empena quan s'ha hagut d'enfrontar amb una conjuntura internacional adversa a un nou càstig contra Iugoslàvia. Però la part més delicada la trobarem en el futur de Kosovo. Occident no pot ni vol donar la impressió que vol continuar penalitzant Iugoslàvia, per la qual cosa no pot afavorir la secessió de Kosovo; però el retorn d'aquesta regió a la plena administració iugoslava xocarà, sens dubte, amb el respecte als drets del poble albanoskovar, drets en nom dels quals se suposa que l'OTAN va intervenir a Iugoslàvia l'any 1999.

No hi ha voluntat de ferir la nova Iugoslàvia, i sens dubte tampoc no hi ha voluntat de ferir Macedònia. Les raons de la sublevació albanesa de Macedònia poden ser més o menys justificades, però sens dubte, del punt de vista d'anàlisi internacional, no és una sublevació oportuna. Els guerrillers han rebut el rebuig de tots els actors implicats, inclosos aquells que havien expressat dos anys enrere el seu suport als albanesos de Kosovo, i les organitzacions de seguretat occidentals han arribat a oferir la seva infraestructura i les seves forces per sufocar aquest embrió d'inestabilitat. Davant d'aquesta situació, els sublevats han optat per la retirada i per l'acceptació d'una mediació internacional que, en principi, no els és massa favorable. Òbviament, les esperances dels albanos-macedonis i de tots aquells que els preocupa el respecte als drets humans i als drets dels pobles

El nacionalista Boris Trajkovski va ser elegit president de Macedònia el 1999

és que aquesta mediació es tradueixi en una pressió internacional sobre l'Estat macedoni per tal que respecti els drets dels albanesos. Probablement aquesta pressió s'hauria d'haver exercit molt abans, des del moment en què Occident va voler garantir-se per raons estratègiques l'aliança de Macedònia. Només així hauríem vist garantida una estabilitat i seguretat no només en el camp de la seguretat regional, sinó també en el de la coexistència entre pobles. Però, per desgràcia, i malgrat l'abundant retòrica en aquest camp, la democràcia no sempre és vista per les organitzacions internacionals com una garantia de seguretat, i fins i tot pot ser considerada com un inconvenient per al manteniment de bones relacions amb els règims estratègicament importants.

Francesc Serra
*Professor de Relacions
Internacionals a la UAB*

Diferents escriptors reviu l'Àfrica a les seves obres

Àfrica a través dels llibres

«La primera lliçó per a comprendre Àfrica, si algun blanc està prou boig per a intentar-ho, és que les simplificacions no serveixen». Són paraules de Patrick Gally, periodista del *Globe* de Londres a Nairobi, reproduïdes per Manuel Leguineche al seu ja cèlebre llibre *La tribu*, on retratava la professió periodística amb el teló de fons del cop d'estat amb què Teodoro Obiang Nguema va derrocar Papá Macías a Guinea Equatorial.

Reporters, escriptors, exploradors, missioners i aventurers de variada espècie han sentit la necessitat o el valor d'encarar el repte de ressenyar les seves experiències africanes en un llibre. Els més interessants, evidentment, són els que han tingut present la reflexió de Gally.

És un bon símptoma el creixent interès cap al continent africà i això coincideix amb l'aparició d'un bon grapat de llibres i la seva posterior bona acollida entre un públic ampli. El de Leguineche, mestre de mestres indiscutible, és ja un clàssic que, a més, el periodista de Guernika ha anat ampliant en posteriors edicions (Espasa-Calpe) per actualitzar la seva crònica acabada inicialment el 1979.

La novetat més destacada dels últims mesos és, però, sens dubte, l'última entrega del polonès Ryszard Kapuscinski, «el millor reporter del segle»: *Ébano*. Des que es va presentar a la Fira de Frankfurt, aquesta barreja de crònica política, històrica i personal de l'autor de *El Sha* i *El imperio* s'ha convertit en el millor llibre sobre Àfrica aparegut els darrers anys.

Pel seu format, recorda l'interessant aproximació que va fer David Lamb, un periodista de Los Angeles Times amb llarga experiència de corresponsal a

l'Àfrica subsahariana, a *The Africans. Encounters from the Sudan to the Cape* (Random House. Nova York, 1983). Aquesta documentada obra, meitat crònica periodística i històrica i meitat llibre de viatges, no va arribar a editar-se a l'Estat espanyol, que jo sàpiga, però es pot trobar en l'edició britànica de 1986 amb l'editorial Methuen.

Però Kapuscinski, que ja va demostrar el seu extraordinari talent com a cronista en terres africanes amb *El emperador*, un treball sobre Haile Selassie d'Etiòpia, supera el treball de David Lamb -que ja resulta antiquat- i es supera a sí mateix amb una aproximació intensa, abastament documentada i, sobretot, viscuda, sobre el que diu que sempre havia estat «el somni de la meua vida: treballar a Àfrica».

Ébano és un llibre en primera persona d'un periodista i viatger que no es conforma amb observar des d'un lloc privilegiat sinó que s'instal·la en una modesta vivenda en un barri popular d'una gran ciutat africana encara que sigui a costa de ser robat contínuament. Al final, però, descobrirà la manera 'africana' d'evitar aquesta constant incomoditat que al sub-sàhara no és res més que «una forma d'anivellar les desigualtats», escriu amb ironia.

És una petita anècdota d'un apassionant recorregut que Kapuscinski descriu així: «Aquest no és un llibre sobre Àfrica, sinó sobre algunes persones d'allà, sobre els meus encontres amb elles i el temps que vam passar plegats. Aquest continent és massa gran per a descobrir-lo. És tot un oceà, un planeta a part, tot un cosmos heterogeni i d'una riquesa extraordinària. Només per una convenció reduccionista, per comoditat, en diem

RYSZARD KAPUŚCINSKI

Ébano

● crònica ●
ANAGRAMA

"Àfrica". En realitat, a banda del nom geogràfic, Àfrica no existeix».

Amb aquesta premissa el reporter s'endinsa com ningú als racons més insospitats de països enmig de terribles conflictes per buscar les seves causes, però també creua deserts i altres paisatges allunyats de les càmeres occidentals per penetrar en la cosmogonia africana, en les seves tradicions, la seva visió del món i de la vida. El cúmul d'anècdotes, l'aguda mirada cap a tot allò que pot il·lustrar el caràcter de la gent, el seu vast coneixement del continent i el to amè de la seva narració, en definitiva, fan d'*Ébano* un llibre imprescindible.

Llibres de periodistes

Seguint amb els periodistes, cal destacar els llibres d'altres membres de la professió d'aquí. Alfonso Armada, enviat especial del diari *El País*, va publicar el 1998 *Cuadernos africanos* (Península), on es surt dels esquemes limitadors del reportatge de premsa per abocar totes les seves

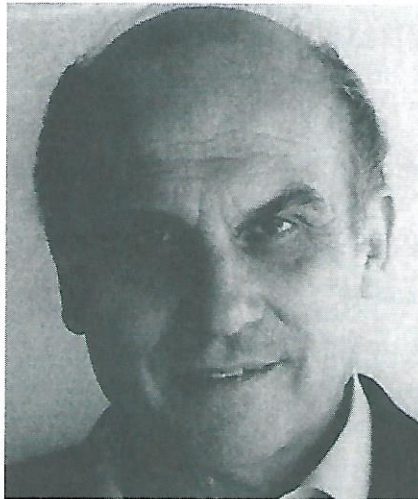
reflexions, emocions i preguntes a vegades sense resposta que l'han assaltat pel continent des que va aterrar a Ruanda per cobrir com a professional el genocidi de 1994.

El periodista de Vigo, que també és home de teatre i reconeix que de petit volia ser missioner, potser es recrea massa en el drama i la sensació d'impotència que experimenta sense donar excessives respostes a les causes de la bàrbarie, però ha donat forma a una interessant crònica de prop centrada en els Grans Llacs i en països de llargs conflictes com Sudan o Libèria.

Una altre corresponsal de guerra d'El País, Ramón Lobo, va publicar el 1999 amb Aguilar *El héroe inexistente*, una dura narració que recull el seu testimoni a països com Txetxènia, Haití, Irak o els Balcans però també al que anomena l'«Àfrica oblidada»: Ruanda, Zaire, Guinea Equatorial i Sierra Leona.

Sense pèls a la llengua, i en una línia més propera al *Territorio comanche* de Pérez Reverte, Lobo també aprofita per posar en evidència el paper dels occidentals en els conflictes i les mateixes contradiccions i limitacions que implica la tasca informativa. «Mai he conegut un periodista assenyat que hagi estat capaç de veure l'expressió dels que estan per sobre dels fils. Aquests rostres misteriosos són els del poder real, els que mai llegeixen un discurs en públic o prometen miracles en una campanya electoral...», escriu l'autor, capaç de rebel·lar-se contra la ineptitud de les organitzacions internacionals a l'hora de salvar vides. La seva és una visió del que succeeix a l'Àfrica, la més crua i esquincadora, però forma part del seu present.

En un altre registre, molt recomanable resulta la trilogia de l'antropòleg Nigel Barley, començant pel divertit i ja clàssic *El antropólogo inocente*, on es riu d'ell mateix i les seves dificultats per entendre alguns trets de la cultura dels Dowayo de Camerun en

L'autor d'Èbano creu en un periodisme "intencional", compromès amb el món.

el seu primer treball de camp. L'obra va tenir un èxit fulminant i la seva seqüel·la, igualment hilarant però sense el benefici de la novetat, es va titular *Una plaga de orugas*. Va ser el retorn a la terra dels Dowayo, òbviament ple d'imprevistos. La lliçó més important de Barley és que sovint a l'Àfrica els punts de vista són, simplement, diferents, i que... cal estar sempre preparat per fer el ridícul més gran!

La tercera entrega del britànic, *Bailando sobre la tumba*, és un treball sobre la cultura de la mort a diverses parts del món. És més seriós, en un estil diferent, però igualment interessant com a document més estrictament antropològic i no exempt d'una fina ironia. Les tres estan publicades per Anagrama.

Llibres de viatges

Si el que es busca és, a més d'informació, el millor sabor de la crònica de viatges, Javier Reverte ha signat dos autèntics best-sellers del gènere: *El sueño de África* (Anaya-Mario Muchnik) i *Vagabundo en África* (Aguilar). El primer, centrat en l'Àfrica oriental, recorre als 'mites blancs', amb abundants ressenyes sobre exploradors com Livingstone, Speke o Burton. Més viu i excitant resulta, potser, el segon, que parteix des de Sud-àfrica i altre cop la costa oriental per enfilar-se després riu Níger amunt evocant 'El cor de les tenebres' de Conrad.

Reverte té un estil peculiar que no agrada tothom, potser perquè els diàlegs que reproduceix són sovint producte d'encontres amb cambrers d'hotel, taxistes o els seus xofers i guies, però té una indubtable capacitat per enganxar el lector amb un tema que es coneix molt bé. La seva darrera entrega ha estat el llibre sobre el jesuïta madrileny Pedro Páez, el primer blanc que va veure les fonts del Nil: *Dios, el diablo y la aventura* (Plaza & Janés).

Ara, si es vol sentir el veritable caràcter d'un explorador, res millor que submergir-se a la biografia de Richard Burton, un dels més cèlebres i haig de confessar que el meu preferit. L'últim i el millor en glossar les increïbles experiències d'aquest home que dominava 29 llengües i va aconseguir entrar a La Meca i a la ciutat prohibida de Harar, a Etiòpia, ha estat Edward Rice. El llibre està publicat en castellà per Siruela amb el títol *El capitán Richard F. Burton* i és un apassionant i rigorós exercici d'erudició. Abarca també les estades de Burton a l'Orient Mitjà (Síria en particular), Brasil i els Balcans, però la part centrada en Àfrica és extensa i brillant, amb infinitat d'informacions sobre la cultura i la religió dels pobles que va tractar Burton, un observador i estudiós únic, que al final de la seva vida es va convertir al sufisme.

Altres referències de llibres africans serien els que va escriure el mateix Burton -per exemple *Primeros pasos en el Este de África. Expedición a la ciudad prohibida de Harar-*, el pioner *Viaje sin mapas* de Graham Greene (Península), on narra el seu viatge a la desconeguda Libèria, *África, un español en el golfo de Guinea*, de Manuel Iradier (Mondadori), *El cazador blanco*, de John Hunter (*Ediciones del Bronce*), *Risa africana*, de Doris Lessing (Plaza & Janés) o *El tesoro blanco*, de Barbara Gowdy (Maeva), d'una llista per fortuna inacabable.

Carles Cascón

El Perú compta amb 57 ètnies indígenes marginades

Entrevista amb Maria Lluïsa Maduell, una vida amb el poble Chayahuita

Des de 1992, la Lliga dels Drets dels Pobles dóna suport a projectes de cooperació i desenvolupament amb el poble Chayahuita, a l'Amazònia peruana. D'aleshores ençà hem pogut enriquir-nos amb el tracte i la coneixença de moltes persones que hi han nascut, que hi viuen i que hi treballen. La Maria Lluïsa Maduell s'ha compromès amb els Chayahuites. Molts dels membres del grup Yurimaguas de la Lliga hem estat testimonis de la seva integració i lliurament total envers les ètnies indígenes de l'Alt Amazones. La seva visita a la nostra seu al passat mes de juliol ha deixat la seva empremta.

Quina és la teva trajectòria fins a integrar-te amb el Poble Chayahuita?

Vaig néixer a Reus l'any 1951. Vaig fer el preuniversitari el 1969 a Barcelona; després vaig a anar a Madrid per preparar-me per marxar cap a Llatinoamèrica. El mes d'agost de 1972 me'n vaig anar cap a Perú. Vaig començar a treballar amb l'ètnia Aguaruna a la província de l'Alt Amazones, al nord del Perú, a prop de la frontera de l'Equador. Vaig viure tres anys amb els aguarunas, per tornar després a Lima per a estudiar durant dos anys més la teologia de l'alliberament, antropologia, psicologia, indigenisme, etc. Després vaig estar treballant durant 8 anys dins el grup ètnic Shipibo, que està al Yupagali. Tot això ho feia com a membre d'una congregació missionera espanyola. Tot i que la tasca m'agradava molt, trobava que

l'estructura era com una mena de colònia espanyola dins el món indígena. Vaig adonar-me que això no era conseqüent amb la meua anàlisi i opció personal i, aleshores, vaig deixar aquesta companyia missionera per a ser peruana dins i amb els peruans, ja que havia obtingut la nacionalitat. Vaig trobar-me al carrer, com es diu vulgarment, i vaig posar-me en contacte amb Mari Carmen Figueroa, que és de Galícia i que, juntament amb un grup de mestres peruanes, treballava des de feia dos anys a la selva. D'aquestes mestres tan sols una, l'Ana Maria Ramírez restà en la feina educativa i totes les altres abandonaren per a retornar als seus llocs d'origen. Les tres coincidíem en comprometre'ns humanament i no tant explícitament de manera religiosa. Volíem compartir la vida amb els indígenes sense formar part de cap estructura amb fonaments neocolonials. Tan sols volia ser peruana, treballant i vivint amb els peruans. Aleshores, seguint el consell del bisbe de Yurimaguas, vàrem optar per viure amb els indígenes Chayahuites. Era l'any 1983. Vàrem començar i van anar incorporant-se noies peruanes i matrimonis. Actualment som a la vora de 40, entre ells quatre matrimonis, dos nois i quatre noies de l'Alt Amazones.

Quina és la situació del poble Chayahuita?

El poble Chayahuita és una de les cinquanta-set ètnies indígenes que té el Perú. Es troba dins de la província de l'Alt Amazones, on hi ha altres vuit

Maria Lluïsa Maduell viu amb el poble Chayahuita des del 1983

ètnies. Hi ha uns nou mil chayahuites a la conca del riu Paranapura, al districte de Balsapuerto, on nosaltres treballem. Uns altres quatre mil són al vessant del Cabapanas, que és a l'altre costat de Los Cerros. És un poble minoritari. No són tan nombrosos com els Aguarunas o els Shipibos. És una ètnia que ha patit molt durant la Conquesta. El seu tarannà sumís ha estat aprofitat per explotar-los per part dels conqueridors, dels missioners, dels petrolers i dels cautxers. És un poble que sempre espera que la gent novvinguda sigui diferent. Són molt confiats, malgrat que la història hagi estat molt dura amb ells. Sortosament, tot i la seva pobresa, la situació ha anat millorant. Ara ningú els fora-

Maria Lluïsa afronta uns problemes diferents d'ençà que va arribar a l'Alt Amazonas

gita del seu territori. El temps del cautxú s'ha acabat. De cinc anys ençà, els petrolers no hi han retornat. Es un poble que s'està organitzant. S'està treballant des del camp de la salut, de l'ensenyament, de la política. Les comunitats estan enfortint el seu teixit social. Hi ha entusiasme ara. Tanmateix, la situació política general no és gens afavoridora. La gestió política de Fujimori ha estat nefasta.

Quina és la teva tasca concreta?

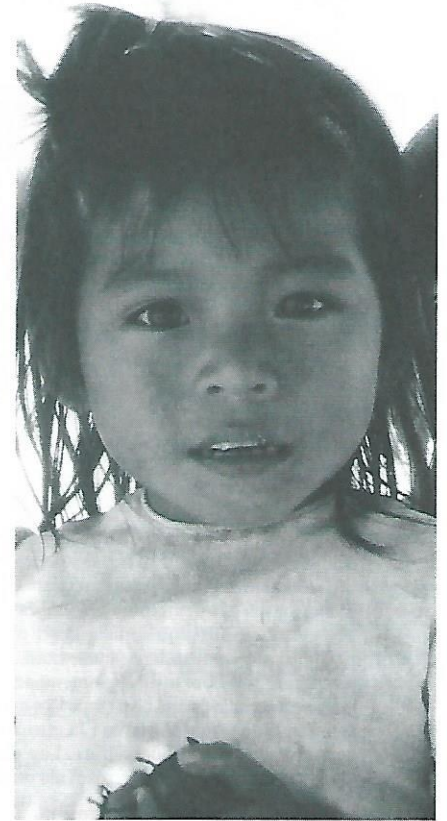
Jo la definiria simplement en "estar amb ells i acompanyar-los". No crec que faci res més. Ara bé, com ho faig? De moltes i diverses maneres: igual estic parlant de drets humans amb les autoritats de les comunitats, com estic fent programes de salut, com estic dins les escoles fent tasques multiculturals, etc. Crec que per créixer, tant a nivell personal com col·lectiu, com a poble, necessitem sentir-nos en dignitat, en

autoestima. Jo visc amb ells perquè crec en el poble Chayahuita i m'hi he involucrat totalment. Ells poden comptar sempre amb mi.

Com valora la col·laboració de la Lliga al llarg d'aquests 10 anys?

La Lliga és una organització que no ha imposat mai cap model de maneres d'actuar. Des del començament s'ha establert un diàleg i ha donat suport, segons les seves possibilitats, a les nostres demandes. No és molt freqüent trobar aquesta disposició i col·laboració en el món de la cooperació. La gent de la Lliga que ha visitat la nostra terra s'ha comportat sempre solidàriament. Hem establert lligams que ens han enriquit a tots.

Després de tants anys de romandre a la selva de l'Amazones, quan vens a Catalunya per visitar la teva família i els teus amics i amigues, quina visió tens de la nostra societat?

El poble Chayahuita creu en el seu futur

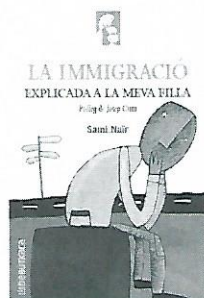
Una cosa és el què em passa a mi com a persona, lògicament. Entre que tinc cinquanta anys i que vinc més o menys cada sis anys, em trobo força desplaçada... Penso que hi ha gent molt maca i compromesa, però en coses que jo considero fonamentals crec que hi ha poca reflexió. Hi ha massa pressa i activisme. També em preocupa molt la drogodependència d'un sector de la joventut, el seu consumisme i el seu conformisme. Veig que hi ha insuficient comunicació i temps de dedicació dels pares envers els fills. Hi ha força persones sense nord, avorrides, insatisfetes, amb molts béns materials però poc felices. Falten il·lusions. És una societat un xic massa deprimida. Hi ha manca de relacions humanes profundes. Nosaltres a la selva passem gana a vegades, però tenim temps per a parlar, per a relacionar-nos...

Isidre Carné

Tots aquests llibres els podeu consultar a la Biblioteca de la Lliga

Bibliografia destacada

Un llibre, un autor

La immigració explicada a la meva filla

Sami Nair; Plaza y Janés, Debutxaca, Barcelona, 2001, 159 pàg.

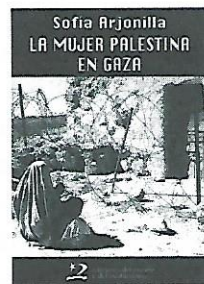
Ens dirigim cap un món de mestissatge cultural i de races que cap mur ni cap llei podrà frustrar. La integració és l'única solució sensata i racional, d'acord amb els principis i els valors del món occidental. Heus aquí una anàlisi pràctica i aguda d'un tema candent i ineludible. Plantejat amb amenitat com a diàleg entre pares i fills, les preguntes d'aquests i les respostes dels adults satisfan plenament l'interès i la curiositat que desperta el tema d'aquest llibre. I en dóna una visió global i coherent que resol els dubtes que pugui suscitar.

Sobre la immigració

Carta a la societat catalana; Patricia Corbancho; Columna, Barcelona, 2001, 138 pàg.

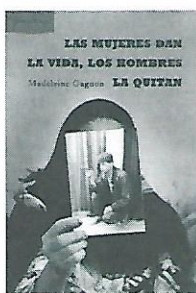
L'autora interpel·la a la societat catalana sobre el fenomen que al principi del segle XXI ha adquirit una acceleració i unes dimensions notables: la immigració provinent, sobretot de països amb problemes endèmics de desenvolupament econòmic i de llibertat política. L'autora es posa en la pell dels immigrants per intentar comprendre la lògica dels seus moviments; les expectatives que tenen quan decideixen marxar de la seva terra i les reaccions que es generen davant de la realitat legal i social amb què es troben.

La mujer palestina en Gaza

Sofía Arjonilla; Ediciones del Oriente y del Mediterraneo, Madrid, 2001, 157 pàg.

Com poden sobreviure les dones d'un poble desposseït de tot, condemnat des de fa més de cinquanta anys a l'exili o a la supervivència en camps de refugiats, víctima de la indiferència de les instàncies internacionals i de les exaccions inherents a tota ocupació militar.

Las mujeres dan la vida, los hombres la quitan

Madeleine Gagnon; Ares y Mares (Ed. Crítica), Barcelona, 2001, 307 pàg.

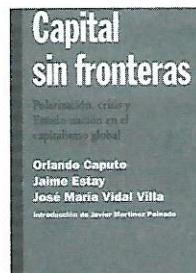
L'autora ha recorregut el món per conèixer de primera mà la tràgica experiència de les dones que han estat víctimes dels horrors de la guerra. Des de la seva doble condició de marginades, ciutadanes sense drets pel fet de ser dones i habitants de països en guerra, han sofert la pèrdua dels seus homes: marits, fills, pares, amics..., uns morts, els altres desapareguts, en escenaris com Macedònia, Kosova, Bòsnia, Israel, Palestina, Líban, Pakistan o Sri-Lanka.

La rebelión del arco iris

Fundación José Peralta; Editorial Txalaparta, Tafalla, 2001, 175 pàg.

Les seves veus són les de la terra. La seva protesta forjada en més de 500 anys de sofriments i postergació. Aquest és el condiment que va fer sorgir, un darrere l'altre, els diferents moviments populars a l'Equador, fins que el 21 de gener del 2000, els colors de l'arc de Sant Martí (els mateixos que llueix la bandera de la rebel·lia indoamericana) van il·luminar el cel de Quito anunciant el gran aldarull alliberador.

Capital sin fronteras

Polarización, crisis y estado-Nación en el capitalismo global; Orlando Caputo, Jaime Estay, José María Vidal Villa; Icaria (Más madera), Barcelona, 2001, 261 pàg.

En aquest llibre es presenten un conjunt de reflexions sobre trets estructurals de l'economia global i del sistema capitalista convertits en reptes per al present i per al futur: la imparable polarització social i internacional, la fragilitat crítica de la dinàmica econòmica i la crisi de l'Estat Nació en el sistema global, expressada com a pèrdua de la "sobirania nacional".

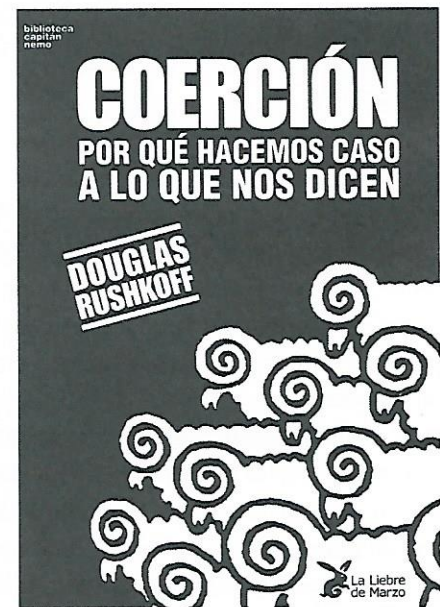
Coerción: por qué hacemos caso a lo que nos dicen

La liebre de Marzo, Barcelona, 2001, 321 pàg.

L'autor ens mostra com som dirigits, tant per mitjans manifestos com subliminals: a comportar-nos, participar i consumir. Ens farà veure com per exemple els venedors de cotxes basen les seves estratègies en un manual de la CIA per interrogar els terroristes. Comprovarem com els psicòlegs més experimentats no treballen en els hospitals sinó a les agències de publicitat i que els més destacats antropòlegs no estan fent el seu treball de camp a les selves de l'Amazones sinó en els passadissos de les grans superfícies. Descobrirem com fins i tot els que creuen ser uns consumidors conscients són encarrilats per sofisticades tècniques de venda que han descobert la seva existència i la manera de trencar la seva resistència. L'autor, però, ens adverteix que no es tracta d'una conspiració orquestrada per "ells". Tots estem implicats en una carrera armamentística en què estan en joc els nostres mecanismes psicològics més sans i admirables.

Douglas Rushkoff

Autor de *Cibèria*, *Playing the future*, *Media Virus* i de la novel·la *Ecstasy Club*, és col·laborador habitual del *New York Times* i de *Time*. És professor de cultura virtual a la Universitat de New York, ciutat en la que resideix actualment.

Ens trobem davant d'un creixement constant de la pobresa

Per què l'1% en cooperació?

Per enfocar adequadament una pregunta així formulada, cal partir d'un breu plantejament històric: l'any 1960, les Nacions Unides constataren el deteriorament econòmic de les poblacions del tercer món, i amb ànim de redreçar-la, va aprovar una resolució, amb el vot favorable d'Espanya, pel qual es demanava als països desenvolupats que transferissin, com a mínim, l'1% anual del seu PNB –riquesa, utilitat, béns i serveis creats en un país en un període de temps– als països en via de desenvolupament.

Al cap de 12 anys, el 1972, les Nacions Unides van reformular la resolució anterior demanant que al menys un 0,7% del PNB es destinés a l'ajuda oficial aprovada pels respectius governs. Es partia de la hipòtesi que aquesta quantitat seria suficient ateses les diferències d'aleshores entre països rics i pobres. Però tot i que la resolució fou ratificada diverses vegades, amb el vot a favor d'Espanya, van ser pocs els països que van complir-ho: Noruega, Holanda, Dinamarca i Suècia, i per altra banda l'empobriment del Tercer Món creixia cada cop més.

La xifra del 0,7% va ser el símbol d'una campanya que es va endegar ja fa uns anys, l'any 1993, a Espanya, reivindicant que les administracions públiques i les empreses privades destinessin aquest percentatge dels seus ingressos a la Cooperació al Desenvolupament.

Desafortunadament, quan s'evidencia que el 0,7 és insuficient, s'observa un estancament en els pressupostos d'ajuda de la major part dels Estats donants dels anys 90. Però no és aquest l'únic problema; un altre motiu d'alerta és la qualitat de l'ajuda oficial al desenvolupament: sovint ens trobem davant projectes de cooperació que en realitat són ajudes lligades a la compra de determinats béns o mercaderies a les empreses de l'estat atorgant. Altres dificultats és la falta de perspectiva i de coordinació a llarg termini,

en el sistema d'ajuts, o la manca d'orientació de les Ajudes Oficials al Desenvolupament (AOD) als països menys avançats, tan sols un 4% s'ha destinat als pobles més pobres de la terra inclosos en aquesta funesta categoria de països menys avançats, bàsicament a través dels projectes de les ONG.

Un altre problema són les emergències, l'explosiu augment d'aquestes ha ocasionat el desviament de les ajudes pel desenvolupament a llarg termini, ocasionant un detriment dels ajuts a la Cooperació. L'any 1999 en les institucions públiques de Catalunya, un increment de l'ajuda en un 43 % en relació a l'any anterior, és degut bàsicament per atendre els efectes desoladors de l'Huracà Mitch, però les ajudes emergents pel seu caràcter episòdic cal separar-les de la cooperació al Desenvolupament. Potser en un futur immediat caldrà conviure amb aquestes

Un altre problema són les emergències, l'explosiu augment d'aquestes ha ocasionat el desviament de les ajudes pel desenvolupament a llarg termini, ocasionant un detriment dels ajuts a la Cooperació. L'any 1999 en les institucions públiques de Catalunya, un increment de l'ajuda en un 43 % en relació a l'any anterior, és degut bàsicament per atendre els efectes desoladors de l'Huracà Mitch, però les ajudes emergents pel seu caràcter episòdic cal separar-les de la cooperació al Desenvolupament. Potser en un futur immediat caldrà conviure amb aquestes

I això ens obliga a replantejar-nos la cooperació, els seus criteris i les seves quantitats, perquè l'ajut que es dugui a terme sigui encara més eficaç i avancem entre la ciutadania en la promoció dels valors de la solidaritat i la cooperació amb els pobles, especialment amb els anomenats del Tercer Món.

Juli Boadella Vergés
Secretari municipal

activitats de la Lliga dels Drets dels Pobles

Seminari sobre Món Islàmic

Els dies 13, 15 i 19 del passat mes de novembre es va dur a terme la segona edició del seminari organitzat pel grup Politeia de la Lliga, sobre el Món Islàmic.

El seminari va ser conduït en la seva primera sessió pel professor de la UOC, Víctor Pallejà, que va tenir com a objectiu l'aproximació, mitjançant un glosari bàsic, als conceptes bàsics i fonamentals de la cultura i societat musulmana.

Un cop establerts els conceptes bàsics el professor de relacions internacionals de la UAB Ferran Izquierdo, desglossà l'anomenat islamisme polític centrant-se en els seus orígens i en la seva evolució.

La darrera jornada tingué com a ponent l'antropòleg Jordi Moreras, de la fundació CIDOB. El punt de partida fou la situació de l'islam a casa nostra. Aquest centrat en la pràctica i en el desenvolupament de l'islam com a element de praxis social i religiosa a Catalunya. En acabar es va poder gaudir d'un

suculent sopar entre els assistents. El sopar va consistir en plats típics d'origen marroquí.

Lliçons de Política. Què és...? La democràcia

El passat dia 29 de novembre vam poder assistir a una nova lliçó de política organitzada pel grup Politeia de la Lliga.

En aquest cas la ponència va ser desenvolupada pel senador i catedràtic en Dret Constitucional Jordi Solé Tura. La conferència tingué com a punt de partida la noció de democràcia i el seu estat actual, dins del marc autonòmic i europeu. Cal destacar la concreció i desenvolupament del ponent sobre tan ampli concepte, fet que va permetre al públic assistent intervenir en un interessant debat.

V Jornades sobre Pobles Indígenes

Les jornades sobre Pobles indígenes d'enguany han tingut tres eixos principals:

els cinefòrum, la conferència i l'exposició.

Els dos cinefòrums es van centrar en la irrupció del món industrialitzat a les comunitats indígenes d'Amèrica Llatina i d'Àustràlia. Es van passar les pel·lícules "Donde sueñan las verdes hormigas" de Werner Herzog i "Hombres armados" de John Sayles.

La conferència va voler centrar el pla de Cooperació del Partit Popular i en com pot afectar la col·laboració amb els pobles indígenes. L'encarregada de tractar el tema va ser Gabriela Serra, presidenta de la Federació Catalana d'ONG pel Desenvolupament i membre d'Entrepobles.

Pel que fa a l'exposició, a principis del mes de juny es va obrir un període per recollir fotografies relacionades amb els pobles indígenes amb la finalitat que fossin el suport d'una exposició fotogràfica específica sobre el tema. En total es van recollir més de cinquanta fotos de pobles d'arreu del món.

L'exposició es va poder veure al Centre Cívic de Sant Oleguer i al Casal Pere Quart.

p a p e r s

Publicació de la

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES

podeu obtenir més informació a través de la nostra plana web

www.sabadellsolidari.org/lliga

o contactar amb nosaltres mitjançant l'adreça electrònica

lliga@sabadellsolidari.org

Utilitza aquest imprès si desitges fer-te soci/a de la Lliga dels Drets dels Pobles

Sí, desitjo col·laborar en els projectes i activitats que organitza la Lliga

Dades personals

Nom i cognoms: _____

DNI: _____

Domicili: _____

Codi Postal: _____

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES

Data de naixement: _____

E-Mail: _____

Població: _____

Telèfon: _____

Vull fer una aportació anual de _____ €

Dades bancàries

Entitat _____ Oficina _____ DC _____ Compte corrent _____

Data _____

Signatura del titular _____

*També pots fer-te soci/a de la Lliga a través d'internet o per telèfon (al 93 723 71 02)

Els donatius a la Lliga dels Drets dels Pobles descompen un 99% de l'IRPF.